

Vergaderjaar 1990–1991

22 022

Wijziging van de Wet op de Raad van State, strekkende tot tijdelijke verhoging van het aantal staatsraden in buitengewone dienst dat ten hoogste kan worden benoemd

Nr. 4

VERSLAG

Vastgesteld 8 mei 1991

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken¹, belast met het voorbereidend onderzoek, brengt als volgt verslag uit van haar bevindingen.

Onder het voorbehoud dat de regering de gestelde vragen en gemaakte opmerkingen tijdig zal hebben beantwoord, acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel genoegzaam voorbereid.

De leden van de PvdA-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel, strekkende tot tijdelijke verhoging van het aantal staatsraden in buitengewone dienst. Belangstelling, die niet in de laatste plaats werd gewekt door het uit de stukken blijkende gegeven dat ongeveer op elk punt van dit weinig omvangrijke wetsvoorstel en de toelichting daarop kennelijk verschil van opvatting bestaat tussen enerzijds de regering en anderzijds de Raad van State. Dit niettegenstaande het feit dat in de memorie van toelichting wordt gemeld dat de Raad van State instemming heeft betuigd met het advies van de Stuurgroep herziening rechterlijke organisatie tot tijdelijke uitbreiding van het aantal buitengewone staatsraden. Over deze kennelijke verschillen van inzicht hadden de leden van de PvdA-fractie graag meer informatie. Allereerst betreft dit het samenstel van maatregelen dat is getroffen, ten einde een verdere toename van de werkvoorraden af te remmen. Waaruit bestaan die maatregelen, nu deze klaarblijkelijk niet bestaan uit een versterking van de ambtelijke ondersteuning. De Raad van State wijst er op dat een uitbreiding van het aantal staatsraden alleen zinvol geacht kan worden als deze gepaard gaat met de genoemde ambtelijke versterking. De regering antwoordt daarop dat deze ambtelijke versterking nader toegelicht zal worden bij de voorstellen ter voltooiing van de eerste fase van de herziening rechterlijke organisatie. Gegeven dit antwoord rees bij de leden van de PvdA-fractie de vraag welk effect tot die tijd dan te verwachten is van een tijdelijke uitbreiding van het aantal staatsraden. Ook rees bij de leden van de PvdA-fractie de vraag of de versterking van de ambtelijke ondersteuning moet worden opgevat als een kwalitatieve versterking. Immers, in het kader van de Tussenbalans is besloten tot een aanzienlijke vermindering van het aantal ambtenaren.

Ten tweede was deze leden opgevallen dat de Raad van State van

¹ Samenstelling:

Leden: Stoffelen (PvdA), Koning (VVD), Mateman (CDA), Niessen (PvdA), V. A. M. van der Burg (CDA), voorzitter, Wiebenga (VVD), ondervoorzitter, Van der Heijden (CDA), Franssen (VVD), Willems (Groen Links), De Cloe (PvdA), Kohnstamm (D66), J. T. van den Berg (SGP), Soutendijk-van Appeldoorn (CDA), Koetje (CDA), Van Otterloo (PvdA), Jurgens (PvdA), Scheltema-de Nie (D66), Schoots (PvdA), Kalsbeek-Jasperse (PvdA), M. Zijlstra (PvdA), Bijleveld-Schouten (CDA), Hillen (CDA), Leers (CDA).
Plv. leden: Achttienribbe-Buijs (PvdA), Blaauw (VVD), Tegelaar-Boonacker (CDA), M. M. van der Burg (PvdA), Eversdijk (CDA), Korhals (VVD), Krajebrink (CDA), Korhals Altes (VVD), Lankhorst (Groen Links), Apostolou (PvdA), Ybema (D66), Schutte (GPV), Koffeman (CDA), Frissen (CDA), Van Nieuwenhoven (PvdA), De Visser (PvdA), Versnel-Schmitz (D66), Van Rijn-Vellekoop (PvdA), Leerling (RPF), Castricum (PvdA), De Hoop Scheffer (CDA), G. de Jong (CDA), Hermes (CDA).

mening is dat met een bescheidener uitbreiding dan in dit voorstel is verrat, zou kunnen worden volstaan. De minister houdt echter vast aan een maximum van 25. Wat is hiervan de reden, anders dan dat deze ruime marge eventueel ooit nog wel eens van pas zou kunnen komen? Deze vraag rees te meer omdat met een maximum van 25 niet minder dan een verviervoudiging van het werkelijk aantal voorgenoemde benoemingen mogelijk wordt gemaakt. Onder welke condities zou dit aantal van 25 tot effectuering kunnen komen? Wil de regering hierbij dan ook de noodzakelijke uitbreiding van de ambtelijke ondersteuning betrekken?

Ten derde vroegen de leden van de PvdA-fractie de regering te verduidelijken wat wordt bedoeld als enerzijds in algemene zin wordt onderschreven datgene dat de Raad van State opmerkt over de duur van de benoeming van staatsraden – deze zou niet veel korter mogen zijn dan gebruikelijk is – en anderzijds wordt opgemerkt dat hiervan onder omstandigheden kan worden afgeweken. Zien de leden van de PvdA-fractie het goed dat te verwachten is dat, gezien het tijdelijke karakter van de voorgestelde maatregel, nu juist wel van die gebruikelijke benoemingsduur zal worden afgeweken? In dat verband vroegen deze leden ook wat de gevolgen van het tijdelijke karakter van dit wetsvoorstel zijn voor de rechtspositie van de te benoemen staatsraden. Zullen zij bij voorbeeld in tijdelijke dienst worden benoemd? Ten vierde was deze leden opgevallen dat de Raad van State de passage in de memorie van toelichting betreffende de toekomstige taak van de Raad van State adviseerde te schrappen, aangezien daarover nog te veel onzekerheden zouden bestaan.

De leden van de VVD-fractie hadden met belangstelling van het wetsvoorstel kennisgenomen. Verwijzend naar het advies van de Raad van State vroegen zij de regering een duidelijk overzicht te geven van het samenstel van maatregelen dat wordt getroffen om de bestaande achterstand bij de afdoening van zaken door de Afdeling geschillen van bestuur en de Afdeling rechtspraak binnen redelijke termijn weg te werken. Ook in de bekostiging van dit samenstel van maatregelen, alsmede in de dekking van de daardoor noodzakelijke uitgaven in de komende jaren kregen deze leden gaarne inzicht.

Zij hadden ervan kennisgenomen dat de verhoging van het aantal staatsraden in buitengewone dienst als tijdelijk is bedoeld. Hoe zal dat zijn met betrekking tot de vele extra ambtenaren, die zullen moeten worden aangesteld in dit kader? Zullen zij worden aangesteld op tijdelijke basis? Zo ja, denkt de regering dat zich alsdan voldoende bekwame gegadigden zullen aandienen? Of zullen deze ambtenaren – na hun proeftijd – normaal in vaste dienst worden genomen? Hoe zit het dan met hun posities, indien de werkzaamheden van de Raad van State op het terrein van de rechtsbescherming en geschillenbeslechting zullen verminderen in verband met de herziening van de rechterlijke organisatie?

Het lid van de RPF-fractie had met belangstelling kennisgenomen van het onderhavige wetsvoorstel. De grote achterstanden, die zowel de Afdeling rechtspraak als de Afdeling geschillen van bestuur van de Raad van State tengevolge van een groeiende werklust hebben opgelopen, nopen tot maatregelen. Dit lid was daarom van oordeel dat het een goede zaak is dat de regering met een betrekkelijk eenvoudige ingreep probeert te komen tot een oplossing op korte termijn. Mede gelet op de beoogde voltooiing van de eerste fase van de herziening van de rechterlijke organisatie (per 1 januari 1993) is het wenselijk dat aan de bestaande situatie zo snel mogelijk een eind komt. Op grond van deze overwegingen vond dit lid het onderhavige wetsvoorstel zeker aanvaardbaar. Hij wilde hierbij echter wel enkele vragen stellen.

Kunnen de bewindslieden mededelen hoe de achterstanden, die bij de

beide afdelingen van de Raad van State bestaan, zich verhouden tot de achterstanden, die zich bij de overige rechtscollèges in ons land voordoen? Dit lid informeerde in het bijzonder naar achterstanden van de Raden van Beroep. Het lid van de RPF-fractie kan zich voorstellen dat daar met gemengde gevoelens van het onderhavige wetsvoorstel is kennisgenomen. Wordt voor de overige rechtscollèges ook op korte termijn een noodoplossing geboden? Voorts wilde het hier aan het woord zijnde lid van de RPF-fractie vernemen waarom in de memorie van toelichting niet wordt gesproken over de financiële gevolgen van dit wetsvoorstel. Heeft dat te maken met de onduidelijkheid, die nog bestaat ten aanzien van de duur van de voorgestelde verhoging van het maximale aantal te benoemen staatsraden in buitengewone dienst (punt 6, memorie van toelichting)? Zo ja, zijn er dan geen minimumkosten bekend? Is het begrip «enige jaren» in punt 6 van de memorie van toelichting overigens niet te concretiseren? Het lid van de RPF-fractie had kennisgenomen van het advies van de Raad van State, om het maximum aantal te benoemen staatsraden tot 20 te beperken. Hij onderschreef echter het argument van de bewindslieden dat deze beperking het voorstel zijn flexibele karakter zou ontnemen. Bestaat er een redelijke kans dat het aantal van zes staatsraden in buitengewone dienst voldoende is om het beoogde doel te bereiken?

Het RPF-fractielid zei zich wel te kunnen vinden in de opmerking van de Raad van State dat een uitbreiding alleen betekenis heeft, indien de ambtelijke ondersteuning eveneens wordt versterkt. Waarom is dit (nog) niet het geval? Zal de capaciteit van de huidige ambtelijke ondersteuning voldoende zijn? Indien het antwoord op deze vraag bevestigend is, waarop is die verwachting dan gebaseerd? En indien ontkennend moet worden geantwoord, op welke termijn kunnen dan voorstellen met betrekking tot versterking van de ambtelijke ondersteuning worden verwacht?

De voorzitter van de commissie,
V. A. M. van der Burg

De griffier van de commissie,
Van der Windt